כשיקרא לא חיישינן ״ההוא גברא דאפקיד

שב מרגניתא דציירי בסדינא בי רבי מיאשא

בר בריה דר' יהושע בן לוי שכיב ר' מיאשא

ולא פקיד אתו לקמיה דר' אמי א"ל חדא

דידענא ביה בר' מיאשא בר בריה דר' יהושע

בן לוי •דלא אמיד ועוד הא קא יהיב סימנא

ולא אמרן אלא דלא רגיל דעייל ונפיק להתם

אבל רגיל דעייל ונפיק להתם אימא איניש

אחרינא אפקיד ואיהו מיחזא חזא ההוא גברא

דאפקיד כסא דכספא בי חסא שכיב חסא ולא

פקיד אתו לקמיה דרב נחמן אמר להו ידענא

ביה בחסא דלא אמיד ועוד הא קא יהיב

םימנא ולא אמרן אלא דלא רגיל דעייל ונפיק

להתם אבל רגיל דעייל ונפיק להתם אימר

איניש אחרינא אפקיד ואיהו מיחזא חזא ההוא

דאפקיד מטכסא בי רב דימי אחוה דרב ספרא

שכיב רב דימי ולא פקיד אתא לקמיה דרבי

אבא אמר להו חדא דידענא ביה ברב דימי

דלא אמיד ועוד הא קא יהיב סימנא ולא

אמרן אלא דלא רגיל דעייל ונפיק להתם אבל

רגיל דעייל ונפיק להתם אימא איניש אחרינא

אפקיד ואיהו מיחוא חוא יההוא דאמר להו

נכסיי למוביה שכיב אתא מוביה א"ר יוחגן

הרי בא מוכיה אמר מוביה ואתא רב מוביה

למוביה אמר לרב מוביה לא אמר ואי איניש

דגים ביה הא גים ביה אתו שני מוביה 6שכן

ותלמיד חכם תלמיד חכם קודם קרוב ות"ח

ת"ח קודם איבעיא להו שכן וקרוב מאי ת"ש

יטוב שכן קרוב מאח רחוק שניהם קרובים

ושניהם שכנים ושניהם חכמים ישודא דדייני

מסורת הש"ם

 ל) ב"מ קח:, כ) [קדושין עד. וש"נ], ג) [לקמן פו. וש"נ],
ד) [ביתר ביאור תמנא ברש"י גיטיו נב: ד"ה ולא אמידו. . שדי בימא], ו) [וביתר ביאור כתבו תוס' לקמן לד: בד"ה לימא רב וכו' וע"ע תוס' ב"ב לה. ד"ה שודא], ז) [ב"מ נו: ושס],

גליון הש"ם גם' דלא אמיד. עיין נספר הנבא להרו"ה מדה

> לעזי רש"י צינד"ל [צינדי"ר]. גרי"ד. הכרת טובה.

מוסף רש"י

תוספות רי"ד (המשך) דלאו דידי׳ הוא ויעמדו ביד היתומים עד שיבוא אליהו: ההוא דאמר נכסיי לטובי׳ שכיב אתא טובי׳ אר״י הרי בא טובי׳. פי׳ לא פירש הנותן לאיזה טוביה והיה . בעיר הרבה טוביה ובא א׳ בציו ווובה טוביה דבא א ואמר לי נדר בחייו שיתן לי נכסיו. אר"י הרי בא טובי שהוא תובע אותם ואיז לנו אמר לטובי׳ ואתא רב טובי׳ ואמר שלי ודר שיחוח רחייו פי׳ ויש לחוש שמא אינו זה שיצא עליו הקול ואי (איכא) שיבא עליו ווקול זא (איכא) איניש דגיס בי' הא גיס ביה וקוראו טוביה בשמו אתו שוי מורי׳ ור"א אומר לי ודר קודם קרוב ות"ח ת"ח קודם. יייי גיבעיא להו שכן וקרוב מאי רחוק. שניהם ת"ח שניהם . הרובים שניהם שכנים מאי קרוב ב של הום שכנים מא שודא דדייני. פי׳ הם ישליכו עיניהם על מי שנראה להן שהיתה דעת המת מקורבת מחבירו שנאמר לזה מתכוין . בעבור כפרת נפשו ואם לא שלו נדר בחייו ליתנם ויש בעיר הרכה טובי׳ גם בזה לברי׳ דרחב״א בר אורין . תא אימא לך מילתא דהוה שט״ח לחבירו וחזר ומחלו מחול ואפילו יורש מוחל. לבעלה וחזרה ומחלתו שאינו מחול מפוי שידו כידה. כחר וכו׳. ה״מ בריא שי״ל עיינתי בחשבוני ולא פש לי גביה ומספיקא לא מפקינן ממונא י. מתנות ש"מ דקי"ל מכנסת שט"ח לבעלה הני תרי לא יכול למחול להו נ"ל דבריו מ"ט דבריא משום די"ל עיינתי בחשבוני כדאמר

לשלם ללוקח שמכר לו שטר

פרוע בחזקת שאינו פרוע

כשיקרא. שלא נכתב על מלוה זו: לא חיישינן. אם לא שיש בדבר ביטול שטר גמור: שב מרגניתה דליירי בסדינה. שבע מרגליות לרורות בסדין אחד הפקיד ביד ר' מיאשא: ולא פקיד. לא לוה לאנשי ביתו שחטפתו מיתה: אחו לקמיה דר' אמי. לתבוע את היורשין והיורשין אומרים שמא של אבינו היו: דלא אמיד.

אינו עשירף: סימנא. דאמר בסדין הם לרורות והם שבע: שליב חסא ולא פקיד. שטבע בנהר כדאמר ביבמות בפ' בתרא (ד' קכא:): מטכסא. לבוש משי לינד"ל בלע"ו: ההוא דאמר להו. בצוואת מיתה נכסי לטוביה ולא פירש לחיזה טוביה: דגים ביה. רגיל אצלו ומגו דגייסי אהדדי קורא לו בשמו כאילו לא נסמך: ת"ח קודם. דמסתמא אדם מלדיק מעשיו לוכות בשעת מיתה דאמר מר (ברכות לד:) כל הנביאים לא נתנבאו אלא למהנה תלמידי חכמים מנכחיו: שודא דדייני. הטולח הדיינים לפי מה שיראו דיינים שהיה דרכו של מת לקרב את זה יותר מזה או מי שבשניהן טוב ונוהג בדרך ישרה שיש לומר בו נתכוין המת לזכות: שודת. כמו הישדי בימה (שמות טו) למתרגמינו ירה בים הטיל בים: וחור ומחלו. המוכר שהוא מלוה מחלו ללוה: מחול. דאמר ליה לוה ללוקח לאו בעל דברים דידי את: ואפי׳ יורש. של מלוה מוחל: זבינסה לכתובתה. מכרה שעבוד כתובתה לאחרים בעודה תחת בעלה: בטובת הנחה. דבר מועט שאינו אלא כחיזוק טובה שקורין גרי"ד מפיק רלון. ולפי שהלוקח מטיל מעותיו בספק שמא תמות היא בחיי בעלה מפחד ואינו לוקחה אלא בדמי׳ מועטי׳: ה"ג אחו חבעי לה לברחה. אתו להוחות והא תבעי לה לברתה הבאה לגבות כתובת אמה מאביה ולירש הכתובה מכח אמה ואלו באין ליטול אותה הימנה לומר אמך מכרה לנו:

א"ל רבא לבריה דרב חייא בר אבין תא אימא לך מילתא מעליותא דהוה אמר אבוך הא דאמר שמואל יהמוכר שמר חוב לחבירו וחזר ומחלו מחול ואפילו יורש מוחל מודה שמואל יבמכנסת שמר חוב לבעלה וחזרה ומחלתו שאינו מחול מפני שידו כידה: קריבתיה דרב נחמן זבינתה לכתובתה בטובת הנאה איגרשה ושכיבה אתו קא תבעי לה לברתה אמר להו רב נחמן ליכא דליםבא לה עצה

תיזיל פריכא אין בו סימן והא ליכא למיחש שמא יכירו בטביעת עין דהא לא שכיח ורשב״א נראה לו לפרש חדא דלא אמיד וליכא למיחש דלמא דר׳ מיאשא נינהו ועוד לדלמא דאיניש אחרינא הוו נמי ליכא למיחש דהא קא יהיב סימנא: כדרה בי בקונטרס דליירי בסדינא מיאשא נינהו ועוד לדלמא דאיניש אחרינא הוו מי ליכא למיחש דהא בי שיאמדו הדיינים דעתו ושבעה הוו ובהאשה שהלכה (יבמות דף קטו:) לא הוי סימן כי האי גוונא: שורא דרייני. לא כפי׳ הקונט׳ שפי׳ שיאמדו הדיינים דעתו של נותן למי רצונו ליתן יותר אלא אומר ר"ת שהדיין יתן למי שירצה ומביא ראיה מסוף פ"ק דגיטין ,דף יד: ושם) גבי הולך מנה לפלוני ומת משלח מה שירצה שליח יעשה וקרי ליה התם שודא ועוד בפ' בתרא דקידושין (דף עד. ושם) אמרינן דנאמן דיין לומר לוה זכיתי כו' אבל אין בעלי דינים עומדים לפניו אין נאמן ופריך וניהדר ונידייניה ומשני בשודא דדייני ואי כפי׳ הקונט׳ שהדיינין אומדין דעתו של נותן אכתי ניהדר ויעשה שודא וכן בירושלמי למי שירצו הדיינים להחליט מחליטין ואם תאמר אם כן יתן הדיין למי שיתן לו יותר שכר וי"ל דכל דיין דמקבל אגרא לאו דיינא הואם: המוכר שמר חוב לחבירו בו'. מימה לר"י היאך יכול למכור החוב דבשלמא כשיש ללוה קרקעות מוכר לו אותו שיעבוד שיש לו על הקרקעות אבל כשאין לו כלום מה מוכר לו ונראה לו דלא הוי מכר מדאורייתא דאי הוי מכר אמאי מחול וכן נראה לר"ת דלא הוי מכר אלא מדרבנן ומייתי ראיה מדאמר בפ' מי שמת (ב"ב דף קמו: ושם) אמר רבא אמר ר"ג מתנת שכ"מ מדברי סופרים ופריך והאמר ר"ג אע"ג דאמר שמואל המוכר שטר חוב לחבירו וחזר ומחלו מחול ואפילו יורש מוחל מודה שמואל שאם נתנו במתנת שכ"מ שאינו יכול למחול אי אמרת בשלמא דאורייתא היינו דאינו יכול למחול כו' משמע דמידי דאורייתא אינו יכול למחול ויש לדחות דלעולם אפי׳ הוי מכר שטר דאורייתא יכול למחול והתם ה״פ א״א בשלמא דאורייתא מש״ה אינו יכול למחול היורש לפי שהוא אינו יורש אלא המקבל מתנה הוא היורש דאם הוא מדאורייתא אם כן נפקא לן מוהיה ביום הנחילו את בניו התורה נתנה רשות לאב להנחיל לכל מי שירצה אלא אי אמרת דרבנן אמאי אין יכול למחול הלא אפי׳ מידי דאורייתא יכול למחול כ״ש מתנת שכ״מ דרבנן וא״ת אמאי אינטכיך למעוטי שטרות מאונאה" אם מכר שטר חוב לא הוי דאורייתא וי"ל דנהי דהחוב אינו מכור מ"מ שייך בו אונאה שהוא שוה הרבה לקונה שימכרנו בדמים יקרים ללוה א"נ כגון שהיה חייב לו מלוה על פה ומעלה לו דמים שיכתוב לו השטר: מפגר שידו בידה. תימה לר"י דבסוף שנים אוחזין (ב"מ דף יט: ושם) גבי מצא שובר בזמן שהאשה מודה יחזיר לבעל ופריך וליחוש דלמא כחבה ליתן בניסן כר׳ ומשני שמע מינה איתא לדשמואל דאמר המוכר שטר חוב לחבירו וחזר ומחלו מחול והשתא אכתי ניחוש דלמא כתבה ליתן בניסן ולא נתנה עד תשרי ואזלה והכניסתה לכתובתה לבעלה שאינה יכולה למחול כדאמרי׳ הכא ול״ל דמיירי התם בדידעי דלית לה בעל:

. דינא דגרמי א״ו אע״פ שהשטר אינו פרוע יכול למחול לו מפני שא״י להקנותו המנה שאינו בעין דמלוה להוצאה ניתנה ואין הקנין חל אלא בדבר שהוא בעין לא בדבר שאינו בעין ומפני זה הטעם יכול למחול זה שלא קנה הלוקח גוף. המנה אלא זכות נתן לו שיוכל לתובעו וכיון שזה קדם ומחל לו בטלה זכותו. ⁶) וה״ט דשמואל שאין היורש י״ל כדאמר בפ׳ מ״ש רבא אר״נ מתנות ש״מ מדרבנן הוא גזירה שמא תטרף דעתו עליו ומי אר״נ הכי והא א״ר אר״נ אע״ג דא״ש האומר וכו׳ מודה שמואל שאם נתנו במתנות ש"מ שאינו י"ל אא"ב מדאורייתא מ"ה אי"ל אא"א דרבנז אמאי אי"ל אינה כשל תורה וכשותי שכומי, שהם מוננו במונחות כי שיחים יי הוא בי מיותר ווא מיותי אינהן אלא משום דדבריו ככתובין. כשל תורה ועשוה כשל תורה אלמא שטעמא רמילתא הוי דמתנות שכיב מרע (אייל אינה) אלא משום דדבריו ככתובין וכמ"ד וכאילו היו הזוחים ביד מקבל מתנה דמי דומיא דמכנסת שט"ח לבעלה שזכה הבעל בנכסים והוי ידו כידה לכל

מיזיל

רדא דידענא ביה בר' מיאשא דלא אמיד. אע״ג דאילו הוה ר' מיאשא קיים והוה טעין שלי הוא היה מהימן אע"ג דלא אמיד דאימור מליאה אשכח או מתנה נתנו לו מ"מ לא טענינן ליתמי דמילתא דלא שכיחא היא כי היכי דלא טענינן להו נאנסו בסוף פרק

המוכר את הבית (ב"ב דף ע: ושס): ועוד הא קא יהיב סימנא. אין לפרש ועוד אפי׳ אמיד דאי

אמיד מה מועיל הסימן דלמא זבנה מיניה אף על גב דהאי סימן דליירי בסדיניה אין רגילות לידע אם לא שהפקיד אצלו מ"מ בכסא דכספא ומטכסא דבסמוך ליכא סימן אלא בגופס וההוא לא הוי סימן שהפקיד דאיכא למימר דובנה מיניה אלא יש לפרש דהנך תרי טעמי אין מועילין זה בלא זה דבעינן דלא אמיד וסימן וא"ת בסוף פ"ק דלעיל (דף יג:) גבי ארום וארוסתו דקאמר חדא דהא קא מודה ועוד האמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כר"ג א"ל אביי ובהא כי לא מודה מי מכשיר ר"ג כו' ומאי קשיא ליה דלמא רב יוסף שני הטעמים מלריך כדאשכחן הכא י"ל דהתם אתי שפיר דאי טעמא דמודה לא מהני לחודיה ההוא טעמא נמי דהלכה כר' גמליאל לא מהני ליה מידי דלא מכשיר ר"ג אלא ברוב כשרים אצלה והכא רוב פסולין אצלה וליכא אלא חד טעמא דמודה בלבד וה"ק ובהא כי לא מודה פי׳ אי טעמא דמודה לחודיה לא מהגי מי מכשיר כו' והא דאמרינן בהאשה שהלכה (יבמות דף קטו: ושם) ההוא דאפקיד שומשמי גבי חבריה א"ל הב לי שומשמחי ח"ל שקילתינהו ח"ל והח כך וכך הוו ובחביתה רמיין המר ליה שהלתינהו והני אחריני נינהו ומשמע התם דאי הוה יהיב סימנים מובהקים הוה מהימן ולא מהימן אידך במיגו דלקוחים הם בידי וכן בפרק איזהו נשך (ב"ת דף ע.) הני זווי דיתמי היכי עבדינן להו חזינן איניש דאית ליה דהבא פריכא כו׳ אבל כלים לא דלמא פקדון נינהו ואתי איניש מעלמא ויהיב בהו סימנא ושקיל להו התם מיירי כשיש עדים שהפקיד אללו דתו לא מהימן למימר לקוח הוא בידי כיון שבא לידו בתורת פקדון אבל דהבא

כי ציירן בסדיני בי ר׳ מיאשי׳ ברי׳ דריב״ל שכיב ר״מ ולא פקיד אתו לקמי׳ דר״א א״ל חדא דידענא ביה בר״מ דלא אמיז ועוד הא קא יהיב סימנא. פי' ויורשין היו אומרים לא פקרנו אבא ושמא שלו היה או מצא מציאה וזה היה נותן בהן סימן שהן ז' וצרורין בסדין. ול"א אלא בשלא רגיל דעייל ונפיק אביתי' אבל רגיל דעייל ונפיק אביתי' אבל הגיל דעייל ונפיק אביתי אביתי אבל הגיל דעייל ונפיק אביתי אביתי אביתי אבל הגיל דעייל ונפיק אביתי אביתי אביתי אביתי אביתי אבית היה הגיל הגיל דעייל ונפיק אביתי אביתי אביתי אביתי היה הגיל הגיל דעייל ונפיק אביתי אביתי אביתי אביתי אביתי הגיל דעייל ונפיק אביתי אביתי אביתי הגיל דעייל ונפיק אביתי אביתי הגיל דעייל ונפיק אביתי אביתי הגיל דעייל הגיל דעייל וועד הגיל דעייל הגיל דעריל הגיל דעייל וועד הגיל דעייל הגיל דעייל הגיל דעריל דעריל הגיל דעריל הגיל דעריל הגיל דעריל הגיל דעריל דעריל הגיל דעריל הגיל דעריל הגיל דעריל הגיל דעריל הגיל דעריל הגיל דעריל דעריל הגיל דעריל דעריל הגיל דעריל הגיל דעריל דעריל דעריל הגיל דעריל הגיל דעריל הגיל דעריל הגיל דעריל דעריל דעריל דעריל הגיל דעריל הגיל דעריל גביה. ואיהו מיחזי חזא: ההוא גברא דאפקיד כסא דכספא בי חסא שכיב חסא ולא פקיד אתו לקמיה דר"נ א"ל הדא דידענא בי חסא דלא אמיד ועוד הא קיהיב סימנא ול"א כו': ההוא גברא דאפקיד מטכסא. פי' לבוש של משי בי רב דימי אחוה דר"ס שכיב ר"ד ולא פקיד אתו לקמיה דר"א א"ל חדא דידענא בי ר"ד דלא אמיד ועוד הא קא יהיב סימנא ול"א וכו'. ואחרי שכולם הסכימו לדעת זה כך הלכה רווחת בישראל ודוקא דיהיב סימנא דידי׳ אבל אי לא יהיב סימנא דידי׳ הכי מוכחא מילתא

בו א מיי׳ פכ״ד מהל׳ סנהדרין הל' א ופ"יו מהלי שאלה הלכה ד סמג עשיו פח טוש"ע ח"ח סי' רלו סעיף א וסי" טו סעיף ה [וברב אלפס עוד בפ"ג דב"מ

דף פו.]: דף פו.]: בו ב מיי פי״א מהלי זכיה הלכה ב סמג עשין פח טוש"ע שם סי" רנג סעיף כט: בח ג מיי" פ"ו מהלכות

מכירה הלכה יא סמג עשין פג טוש"ע שס סי

סעיף כג: כמ ד מיי שם הלי יב :טוש"ע שם סעי' כח ל ה טוש"ע אה"ע סי קה :סעיף ו

תורה אור השלם

1. רעף ורע אביף אל תעוב וּבֵית אָתִיף אַל תָּבוֹא בְּיוֹם אַידֶף טוֹב שָׁבַן קָרוֹב מֵאָח אַידֶף טוֹב שָׁבַן משלי כז

תוספות רי"ד

במסירה: ההיא איתתא דאחייבא שבועה בי דינא דרכא וא"ל כת ר"ח ידענא רבא לשכנגדה זימנין הוה יתבי ר"פ וראב"מ קמי' אייתי דענא ביה דשטרא פריעה הוא א"ל איכא איניש בהדי מר א״ל ראב״מ ולא יהא ר״פ מר א״ל ראב״מ ולא יהא ר״פ כבת ר״ח א״ל בת ר״ח קים לי בגוה מר לא קים לי בגויה. אמר ר"פ השתא דאמר רבנן אמר ר"פ השתא דאמר רבנן קים לי בגור' מילתא היא כגון אבא מרי דקים ליה בגור' קרענא שטרא אפומי'. ס״ד אלא מרענא קרענא שטרא אפומיה. פי׳ וכי עד חתום מיד המחזיק בו אפוקי ממונא הוא ותרי בעינן. אלא מרענא שלא אזקוק לגבות אותו שטר. ומיקרע . נמי לא קרעני׳ ליה. ואי דרבא דאפיק ממונא עפ״י בת ר״ח לא דמיא דהתם כיון דאיחייבא שבועה דאוריית׳ שבועה במקום תשלומין . עומדת עד שתשבע ותפטר וכיון שלא היתה יכולה להשבע מפני שהיא חשודה בעיניו ולא היה מניחה לישבע הו״ל מחויב שבועה ואי"ל ומשלם מש"ה אפכה אבל הכא ל"ש הכי: ההיא אביר ווכא ייט ווכ . ווויא איתתא דאיחייבא שבועה ב״ד דרבב״א א״ל ההוא בע״ד תיתי תשתבע לי במתא אפשר דמיכספא ומודית א"ל כתובו לי זכותא ויהבו ביד נאמן דכי משתבענא יהבי ר״פ משום דאתיתו ממולאי אמריחי מילי ממולייאח׳ דכתיבי מקמי דליחזי סהדי חתימות ידיהו פסולה אלמא כשיקרא וליתא מדר״נ דאמר . ר"נ אומר היה ר"מ אפי לה כשר ואפילו רבנן לא פליגי עליה דר״מ אלא בג״נ פייגי עייה זה מאא בג נ דבעי׳ כתיבה לשמה אבל בשאר שטרות מודו ליה דאר"א אר"י שטר שלוה בו ופרעו אינו חוזר ולוה בו שכבר נ״ש טעמא דנ״ש אבל לשיקרא לא חיישינן: ההוא